

Les TIC en el Parla.cat (2): plataforma tecnològica i eines de comunicació

Autora

Montserrat Montagut Montagut
Secretaria de Política Lingüística

Si en l'article anterior es van descriure les característiques de la plataforma Moodle sobre la qual s'edifica tot l'entorn d'ensenyament i aprenentatge del Parla.cat, així com les diverses actuacions i esmenes que va caldre aplicar-hi per tal de donar resposta als objectius marcats i a les necessitats detectades per les institucions responsables del projecte, aquesta segona part s'orienta a les eines de comunicació que conté l'entorn d'aprenentatge, amb la intenció d'explicar-ne les funcionalitats i l'ús didàctic que se'n fa de la manera més detallada possible.

Eines de comunicació

Tal com comentàvem en la primera part d'aquest article, el Parla.cat aprofita una bona part de les eines de comunicació que el paquet de programari Moodle ofereix per defecte. Així, per exemple, hi trobem recursos com ara els fòrums, el xat escrit o la revista digital que, si bé han estat lleugerament modificats, en general conserven les característiques bàsiques dels mòduls originals. A més d'aquestes eines, però, el Parla.cat n'incorpora dues més que no procedeixen directament de Moodle: el programa de correu electrònic i el xat de veu.

Algunes d'aquestes eines són a l'abast de totes les persones inscrites a la plataforma, amb l'objectiu de facilitar-los la comunicació i de crear una comunitat d'usuaris. D'altres, en canvi, només són a disposició dels qui han decidit inscriure's en els cursos que ofereix el Parla.cat, és a dir, persones que disposen d'un perfil d'aprenent/a, o bé dels qui hi participen com a tutor/a, secretari/ària o administrador/a. És evident que, en aquest segon cas, l'objectiu de les eines de comunicació va més enllà de la simple comunicació, en el sentit de possibilitar el desenvolupament d'activitats de tipus col·laboratiu i de fomentar, per tant, un aprenentatge cooperatiu.

Com que hi ha diferències significatives tant pel que fa a les eines concretes de què poden gaudir els membres de la comunitat Parla.cat en funció del perfil que tenen assignat, com als usos que se'n fa segons la modalitat d'aprenentatge per què s'hagi optat, considerem convenient descriure-les una per una i amb més detall.

Fòrum

El fòrum és una eina de tipus asincrònic que permet que allò que hi escriu algú pugui ser llegit per algú altre al cap d'una estona o de diversos dies, ja que totes les intervencions queden registrades i són accessibles en tot moment. En general, tots els fòrums s'organitzen per temes de conversa

que s'enceten amb una primera intervenció i que van creixent a mesura que els participants fan les seves aportacions. No es tracta d'un sistema de comunicació gaire immediat, però té l'avantatge de facilitar unes intervencions força organitzades, relacionades i rigoroses, pel fet de poder cercar informació abans de redactar una resposta. En aquest sentit, és una eina molt adequada per resoldre problemes i dur a terme recerques i tasques d'equip.

El mòdul fòrum de Moodle, en concret, es caracteritza per la varietat d'usos possibles (exclusiu per a docents, de notícies del curs, obert a tothom...), per la diversitat en la visualització dels missatges (primer els més antics, primer els més nous, discussions imbricades o en forma de branca, etc.), per la possibilitat de fer cerques en els missatges, per les opcions de subscripció (automàtica per a tothom, a discreció de l'usuari/ària de manera que pugui rebre una còpia dels missatges per correu electrònic), per la possibilitat de crear fòrums només de lectura (tipus tauler d'anuncis), per la facilitat amb què es poden moure els debats d'un fòrum a un altre, perquè es poden inserir imatges en el cos del missatge, per la possibilitat de qualificar les intervencions i perquè es pot fer el seguiment dels missatges llegits/no llegits.

En tots els fòrums del Parla.cat s'ha optat per visualitzar primer els missatges més antics, a fi de no perdre el fil original de la conversa, per presentar les discussions en forma de branca, per una subscripció automàtica a tots els fòrums —si bé les persones usuàries poden optar per rebre o no una còpia dels missatges nous a la seva bústia privada de correu— i per la creació de fòrums de lectura per a alguns casos concrets que comentarem més avall. En tots els casos es pot visualitzar la conversa sencera o bé llegir només la darrera intervenció.

A més, totes les persones inscrites al Parla.cat poden activar, a través del seu *Perfil*, l'opció *Seguiment dels fòrums*. Aquesta acció implica que l'usuari o usuària rebrà un avís cada cop que algú escrigui un missatge nou en una eina fòrum, sigui el Fòrum de l'aula, el Tauler d'anuncis de la modalitat lliure, el Tauler de tutoria, el Fòrum de tutoria o la Sala de tutoria. L'avís consisteix en una icona en forma d'estrella acompanyada del nombre de missatges nous. Aquesta icona apareix al costat del nom de l'eina concreta en el bloc d'eines de comunicació de l'aula (espai central superior de la pantalla).

Passem a concretar, a continuació, els diferents espais del Parla.cat on s'utilitzen eines tipus fòrum i l'ús que se'n fa des d'un punt de vista didàctic.

En l'espai públic

Qualsevol persona que s'hagi donat d'alta en el Parla.cat té accés a la Rambla virtual. L'apartat Per comunicar-se d'aquest espai ofereix com a eines de comunicació un fòrum i un xat escrit. Les intervencions en el fòrum són totalment lliures: hi tenen accés tots els participants i tots disposen dels drets de lectura i escriptura, la qual cosa els permet obrir debats nous i respondre a les intervencions fetes per altres participants en debats antics. L'objectiu d'aquest fòrum és, simplement, facilitar un espai d'intercanvi d'idees, d'opinions, etc. a totes les persones inscrites en el Parla.cat.

En la modalitat lliure

Els aprenents d'aquesta modalitat disposen del Fòrum, que funciona de la mateixa manera que el Fòrum de la Rambla virtual, i del Tauler d'anuncis, que és simplement un dels tipus de fòrums que ofereix Moodle: el fòrum de notícies. Només l'administrador/a de continguts té drets d'escriptura en el Tauler d'anuncis. Aquesta eina s'utilitza per fer arribar notícies i informacions d'interès

general a totes les persones inscrites en algun curs de la modalitat lliure. Fins ara, s'hi han penjat anuncis sobre premis, consells sobre aprenentatge, resolució de dubtes sobre el funcionament de l'entorn, etc.

Pel que fa al Fòrum, l'objectiu és facilitar als aprenents d'aquesta modalitat un espai on poder dur a terme les activitats obertes o de tipus col·laboratiu que se'ls proposen com a tasques en els materials didàctics dels cursos. La Secretaria de Política Lingüística fa un seguiment setmanal de totes les intervencions que tenen lloc en el Fòrum, bàsicament a fi de detectar-hi dubtes o qüestions la resolució dels quals pugui ser de l'interès general de tota la comunitat d'aprenents.

En la modalitat amb tutoria

Una característica bàsica d'aquesta modalitat i que ha estat una de les configuracions específiques més importants del programari original de Moodle és el fet que tots els recursos i eines de comunicació han estat adaptats per tal de poder funcionar per grups d'alumnes i no pas per cursos, de manera que dins de cada curs l'alumne/a accedeix a les eines de comunicació pròpies del seu grup, és a dir, de la seva aula.

Així, doncs, les aules d'aquesta modalitat inclouen les eines tipus fòrum següents:

Tauler de tutoria: és l'equivalent al Tauler d'anuncis de la modalitat lliure, és a dir, un mòdul típic de Moodle definit de manera que només el tutor o tutora del grup d'alumnes en qüestió pugui enviar-hi missatges. Funciona, per tant, de manera unidireccional, atès que l'alumnat només hi té drets de lectura. Es tracta de disposar d'un espai des d'on el tutor o tutora pugui fer arribar missatges i comunicats d'interès general a tot el seu grup d'alumnes d'una manera àgil. Els tutors i tutores utilitzen aquest espai per donar la benvinguda a l'alumnat, per comunicar dates previstes per a xats escrits i orals, per resoldre dubtes compartits per tot el grup, etc.

Fòrum: tots els participants d'una aula tenen drets de lectura i escriptura en el fòrum. En aquesta modalitat, aquest espai s'utilitza fonamentalment per a la resolució de les tasques de tipus col·laboratiu proposades en les unitats didàctiques. En general, el tutor o tutora és qui enceta els temes de debat, alhora que els modera i dinamitza.

Fòrum de tutoria i Sala de tutoria: en ambdós casos es tracta de fòrum restringits a persones que tenen assignat un perfil de tutor/a. Al Fòrum de tutoria s'hi accedeix des de l'entorn Aula i té el propòsit de facilitar la comunicació i, per tant, l'intercanvi d'idees, suggeriments, dubtes, etc. entre els tutors i tutores d'un mateix curs. A la Sala de tutoria, en canvi, s'hi accedeix des de la pàgina d'entrada als cursos i té la finalitat de possibilitar la comunicació entre tots els tutors i tutores del Parla.cat, independentment de l'entitat a què pertanyin (CPNL o IRL) i del curs que tutorin.

Correu electrònic

El correu electrònic és l'eina de comunicació via Internet per excel·lència. De fet, és el servei d'Internet més utilitzat i això s'explica sobretot per la rapidesa i facilitat d'ús que el caracteritzen. Tot i que es basa fonamentalment en el llenguatge escrit, enfront del correu ordinari ofereix l'avantatge de poder afegir al missatge diferents tipus d'arxiu, com ara imatges (fixes o en moviment), documents en formats diversos, música, etc.

El Parla.cat ofereix dos tipus de bústies de correu electrònic: la bústia general i la bústia de l'aula. En tots dos casos es tracta d'un mòdul que no pertany a la versió 1.7 de Moodle sinó que ha estat desenvolupat per l'empresa Dfwiki-LABS, en què participen persones vinculades a la Universitat Politècnica de Catalunya. El programari du el nom d'InternalMail i la versió que utilitza el Parla.cat és la 2007021300. Aquest mòdul encara no ha estat incorporat al nucli de Moodle.

Tant la bústia general com la bústia de l'aula organitzen els missatges en carpetes, missatges entrants, missatges enviats i missatges esborrats, i les funcionalitats d'una i altra són les pròpies de qualsevol altre servei de correu electrònic. S'adrecen, però, a usuaris diferents i tenen alguns trets distintius, tal com veurem tot seguit.

Bústia general

La trobem situada a la pàgina d'entrada als cursos i hi tenen accés totes les persones que s'han donat d'alta en el Parla.cat, independentment del fet que s'hagin inscrit o no en algun dels cursos que ofereix aquest entorn. L'opció *Cerca de contactes* permet localitzar fàcilment qualsevol membre de la comunitat Parla.cat: n'hi ha prou d'escriure a la finestra de cerca una o més lletres del nom o cognom del participant en qüestió.

Bústia de l'aula

Aquesta bústia de correu només està disponible en la modalitat amb tutoria. L'objectiu de l'eina és facilitar la comunicació entre els membres d'un grup d'alumnes. Un tret distintiu d'aquesta bústia és que disposa d'un codi de colors que permet identificar fàcilment el perfil dels membres del grup (alumne/a, tutor/a o secretari/ària).

Xat escrit

Es tracta d'una eina de comunicació sincrònica que es caracteritza fonamentalment pel fet de possibilitar el diàleg entre diversos interlocutors i per la immediatesa amb què té lloc aquest diàleg. Presenta, però, alguns desavantatges clars en relació amb altres sistemes de comunicació, com ara el fet que el flux de la conversa depèn en bona mesura de la velocitat dels participants a l'hora d'escriure els missatges; la relativa facilitat amb què es pot perdre el fil de la conversa, ja que els temes de conversa tendeixen a encavalcar-se; la pressió per respondre amb celeritat, que se sol traduir en intervencions força breus, i també el fet que es disposa de poc temps per meditar el contingut i la forma dels missatges, cosa que a la pràctica se sol traduir en intervencions lingüísticament poc elaborades.

Tot i això, és una eina molt útil per dur a terme converses en petit grup i, per tant, té un valor didàctic considerable que no pot ser menystingut.

El xat escrit del Parla.cat és un mòdul de xat original de Moodle, concretament la versió 2006091800. Aquest programari permet incloure les fotografies dels usuaris i usuàries en la finestra de xat, suporta adreces URL i emoticones, i possibilita la inclusió d'imatges en el missatge sempre que es conegui el llenguatge html. Però la característica més rellevant del mòdul és que totes les sessions de xat queden registrades i es poden visualitzar *a posteriori*. Aquest tret és especialment rellevant per a la modalitat amb tutoria, atès que la possibilitat de recuperar sessions antigues de xat signifi-

ca que el tutor o tutora podrà analitzar amb els seus alumnes el desenvolupament de la conversa: comentar els errors gramaticals que pugui contenir, ressaltar la qualitat d'algunes estructures o lèxic que hi hagin emprat els participants, etc.

Cal aclarir que el xat escrit de Moodle ha estat lleugerament modificat per a la seva inclusió en l'entorn del Parla.cat. Concretament, se n'ha canviat l'aspecte visual i s'hi han fet esmenes a fi que pugui funcionar per grups i no per cursos, tal com fa el xat original.

Totes les persones inscrites en el Parla.cat poden utilitzar el xat escrit de la Rambla virtual, situat dins la pestanya Per comunicar-se. Els aprenents de la modalitat lliure, per la seva banda, disposen d'un xat escrit dins la seva aula que els permet conversar amb tots els qui s'hagin inscrit en el mateix curs. En la modalitat amb tutoria, en canvi, cada grup d'alumnes té el seu propi xat, el qual els permet comunicar-se únicament i exclusiva amb els membres del grup i no pas amb totes les persones matriculades en un mateix curs.

Tant en la modalitat lliure com en la modalitat amb tutoria s'ha previst un ús fonamentalment didàctic del xat escrit. Així, doncs, una bona part de les activitats de tipus col·laboratiu que es proposen en els materials didàctics d'ambdues modalitats es preveu que es resolgui a través d'aquesta eina de comunicació.

Malauradament, però, i tot i els avantatges didàctics que presenta el mòdul de xat de Moodle, fins ara no ha funcionat gaire bé. Per aquest motiu, en aquests moments es continua treballant sobre el codi del mòdul per resoldre'n els errors i millorar-ne el rendiment, alhora que s'estudien alternatives a fi de substituir-lo, si cal, per un altre mòdul que garanteixi un comportament més estable i un funcionament òptim.

Xat de veu

A diferència del xat escrit, el xat de veu és un recurs que permet comunicar-se a través de la veu. Es tracta d'una eina de comunicació bàsica per a qualsevol curs virtual de llengua, atès que possibilita la pràctica de l'expressió oral, habilitat fonamental per arribar a ser competents en la llengua objecte d'aprenentatge.

Com que el paquet de programari de Moodle no ofería cap mòdul de xat de veu, ens vam veure obligats a adquirir expressament un programari amb el qual els aprenents tinguessin l'oportunitat d'expressar-se oralment i de poder així practicar i millorar aspectes relacionats tant amb la construcció del discurs i la gestió de la conversa, com amb la fonètica i la pronunciació.

Després de valorar diverses opcions, ens vam decantar per un programari de propietat, l'Adobe Connect, perquè les alternatives que se'ns oferien —algunes de les quals de codi lliure— van resultar ser poc eficients des d'un punt de vista tècnic i poc eficaces des d'un punt de vista didàctic.

Així, doncs, el Parla.cat incorpora com a eina de xat de veu un dels paquets que conté el programa Adobe Connect Enterprise Server 6: concretament, el paquet anomenat Adobe Acrobat Connect Professional. De fet, no es tracta d'un programa adreçat a la comunitat educativa, sinó al món empresarial. Això explica que la seva funcionalitat principal sigui la creació de sales de reunió virtuals. Tot i això, els components que integren una sala de reunions i les característiques del programa el converteixen en un producte molt adequat per ser utilitzat amb finalitats didàctiques.

Els trets més significatius d'aquest programari són:

- Gestió fàcil i segura dels assistents.
- Assignació de diferents rols als assistents: amfitrió/ona, presentador/a, participant.
- Integració d'àudio i vídeo.
- Xat de veu moderat o lliure.
- Xat escrit.
- Visualització d'arxius de diversos formats (ppt, swf, jpg, pdf, flv, mp3) de manera compartida entre tots els assistents.
- Possibilitat de compartir la pantalla d'ordinador amb la resta d'assistents.
- Possibilitat de compartir fitxers amb la resta d'assistents i de descarregar-los en local.
- Disponibilitat d'un recurs de pissarra compartida.
- Possibilitat d'enregistrar les reunions, és a dir, les sessions de xat.
- Diversitat d'opcions a l'hora de mostrar els components que apareixen en pantalla.

Per al Parla.cat, s'ha adquirit l'entorn amb llicència (*licensed*) que permet l'accés a deu sales de reunions (o de xat). El fet de tractar-se d'un programari amb un cost associat al nombre de sales que s'adquireixen explica, en part, que aquesta eina només estigui disponible en la modalitat amb tutoria. Una altra raó que va motivar aquesta decisió va ser la dificultat que suposa gestionar nombres gaire elevats d'assistents per sala. Les sales han estat distribuïdes equitativament entre les dues entitats que gestionen aquesta modalitat: el Consorci per a la Normalització Lingüística i l'Institut Ramon Llull. I, pel que fa al nombre d'assistents per sala, el límit s'ha establert en 15, que és, de fet, el nombre màxim de membres que pot tenir un grup en els cursos de la modalitat amb tutoria.

Tal com hem comentat més amunt, el programa permet assignar fins a tres rols diferents d'assistent a les sales de reunions:

Amfitrió/ona: és qui convoca les reunions, és a dir, les sessions de xat de veu, i els assistents, i gestiona les interaccions. També assigna els diferents rols als assistents, controla l'àudio i el vídeo d'aquests (els pot donar la paraula o retirar-los-la) i decideix i modifica, si ho considera convenient, la configuració de la sala. A més, pot expulsar de la sala els assistents que es comportin de manera inadequada. És el perfil típic del tutor o tutora.

Presentador/a: pot participar activament en el xat de veu i en el xat escrit, enviar documents a la sala, compartir la pantalla del seu ordinador i utilitzar la pissarra compartida. És el rol que sol assignar el tutor o la tutora als seus alumnes un cop entren a la sala de xat.

Participant: només pot assistir de manera passiva a les reunions, és a dir, no hi pot intervenir. És el rol que tenen assignat per defecte els assistents i sol ser útil quan l'objectiu del tutor o tutora és fer una exposició, tal com faria en una classe presencial, per explicar un concepte, aclarir dubtes de caràcter general, etc.

La pantalla de la sala de reunions es compon de diferents finestres, anomenades pods. Hi ha nou tipus diferents de finestres:

- Finestra de persones usuàries (*Attendee list pod*): permet veure el nom, el rol i l'estat dels assistents al xat de veu. L'opció Estat permet emetre avisos a tots els assistents, en forma de missatges del tipus "No hi sóc", "Vull fer una pregunta", "Parleu més a poc a poc", "Hi estic d'acord" o "No hi estic d'acord", entre altres.
- Finestra de càmera i veu (*Camera and voice pod*): permet parlar als assistents i, en cas que tinguin instal·lada una càmera web en el seu ordinador, veure's.
- Finestra de xat escrit (*Chat pod*): dóna l'opció als assistents de conversar a través de missatges escrits.
- Finestra de notes (*Note pod*): permet prendre nota d'allò que s'està dient a través del xat de veu o del xat escrit i enviar les anotacions per correu electrònic.
- Finestra d'enllaços web (*Web link pod*): permet a les persones usuàries amb rol de presentador/a afegir enllaços a pàgines web i compartir-los amb la resta d'assistents a la reunió.
- Finestra de fitxers compartits (*File share pod*): proporciona als presentadors/es un mètode per fer arribar fitxers a la resta d'assistents.
- Finestra de compartir (*Share pod*): permet compartir un document o bé la pantalla de l'ordinador amb la resta d'assistents a la sala; també facilita l'accés a la pissarra compartida, a través de la qual l'amfitrió/ona o els presentadors/es poden interactuar.
- Finestra d'enquesta (*Poll pod*): a través d'aquesta opció, els rols d'amfitrió/ona i de presentador/a poden proposar enquestes entre els participants.
- Finestra de preguntes i respostes (*Q & A pod*): proporciona a l'amfitrió/ona de la sala un control addicional per gestionar preguntes i respostes durant una reunió.

Totes aquestes finestres no són sempre a la vista de tots els assistents, sinó que és l'amfitrió/ona de la sala (el tutor o la tutora, en el cas del Parla.cat) qui en decideix la configuració i, per tant, la manera com es visualitzaran els diferents espais.

Com es veu, es tracta d'una eina molt completa que ofereix unes possibilitats d'explotació didàctica considerables. Fins ara, però, en el Parla.cat se n'ha fet un ús limitat, que ha estat centrat bàsicament en el xat de veu i en el xat escrit. I això ha estat així fonamentalment per dos motius: en primer lloc, perquè els materials didàctics desenvolupats fins ara no exigeixen un ús de l'Adobe Connect que vagi més enllà de facilitar l'execució de tasques d'expressió oral, i, en segon lloc, perquè la riquesa —i també la complexitat— del programa demanen un període d'adaptació i un cert entrenament per part de totes les persones usuàries, sobretot de secretaris/àries i tutors/es.

Acabarem aquest apartat indicant que per utilitzar l'Adobe Connect les persones amb perfil de presentador/a han d'instal·lar al seu ordinador el programa Adobe Acrobat Connect Add-in; mentre que les persones amb perfil de participant únicament necessiten l'Adobe Flash Player, versió 6.0.79 o superior.

Revista digital

La revista digital només està disponible en la modalitat amb tutoria. Es tracta d'una eina de comunicació basada en un sistema *wiki*, el qual, com és sabut, facilita la creació de documents interconnectats a Internet per mitjà de la col·laboració d'un grup de persones que pot afegir noves pàgines o editar les existents.

El mòdul de revista digital del Parla.cat és original de Moodle. L'única actuació que s'hi ha fet ha anat encaminada a utilitzar-la per grups d'alumnes i no pas per cursos. Així, cada grup de la modalitat amb tutoria del Parla.cat disposa de la seva pròpia revista digital, a la qual s'accedeix directament des de l'aula virtual.

L'eina permet als aprenents crear, modificar i fins i tot esborrar els continguts de la revista d'una manera senzilla, ràpida i interactiva. Des d'un punt de vista didàctic, és una eina de gran importància, ja que ofereix la possibilitat real de construir textos escrits d'una manera col·laborativa, fomentant així entre els aprenents una construcció compartida del coneixement.

El tutor o la tutora actua com a administrador/a de la revista; per tant, és qui en decideix la versió definitiva. Tot i això, els textos que acabarà contenint la revista no seran només el resultat de la interacció entre alumne/a i tutor/a, sinó el fruit de les aportacions i de l'intercanvi d'opinions, suggeriments, idees i recomanacions de tot un grup d'aprenents, els quals en el procés de redacció dels textos hauran hagut de negociar continguts i formes, hauran hagut de corregir-se mútuament, d'arribar a acords; en definitiva, hauran hagut de cooperar per tal d'assolir un objectiu comú.

Fins ara, en els cursos del Parla.cat aquesta eina s'ha utilitzat poc. Això s'explica en part perquè s'ha valorat la dificultat que pot suposar per a un aprenent de nivell bàsic o elemental —els nivells d'aprenentatge disponibles actualment en el Parla.cat— haver de negociar continguts amb altres aprenents. Sens dubte, la revista digital s'utilitzarà molt més en els cursos següents, en què la necessitat d'ús parteix directament dels materials didàctics, els quals contenen un nombre considerable d'activitats l'objectiu de les quals és construir textos col·laborativament.

Bitàcola

Ja per acabar, el Parla.cat incorpora també com a eina de comunicació un bloc o bitàcola. Un bloc és un lloc web d'actualització permanent, dedicat a un tema concret, on es van publicant articles relacionats amb aquell tema generalment ordenats per data de publicació. Normalment, un bloc funciona com un diari interactiu en què els internautes poden participar tot aportant els seus comentaris, observacions o bé altres notícies. El bloc, però, sempre té un administrador/a que filtra els missatges enviats.

El Parla.cat utilitza l'eina original de Moodle (procedent de la versió 1.6 d'aquest paquet de programari). Els blocs de Moodle són blocs d'usuari/ària, de manera que cada usuari té el seu propi bloc. Tots els perfils d'usuari (administrador/a, tutor/a, aprenent/a) poden crear temes (etiquetes de bitàcoles, tags). Quan un usuari/ària crea un bloc, pot triar el tema o etiqueta que l'identificarà. També pot decidir qui pot tenir accés al seu bloc: tothom, només les persones que fan el mateix curs que ell o bé només els membres del mateix grup d'alumnes. Els blocs o bitàcoles es creen des de l'opció Perfil.

Es tracta, tanmateix, d'una eina de comunicació unidireccional que no permet cap tipus d'interacció, atès que els aprenents no poden participar en els blocs creats per altres aprenents. Aquesta limitació evident de l'eina fa que en aquests moments tingui un ús molt residual dins els cursos del Parla.cat.

Cloenda

Tal com avançàvem en l'apartat d'introducció, l'objectiu d'aquest article era donar a conèixer la plataforma tecnològica que serveix de base a l'entorn d'aprenentatge del Parla.cat i descriure alhora les eines de comunicació que facilita. Sense ser uns experts en tecnologia, hem intentat ser al màxim de rigorosos en la descripció de les funcionalitats de la plataforma i dels components comunicatius que la integren, si bé hem procurat emprar en tot moment un llenguatge planer que facilités la comprensió dels detalls més tècnics.

Tot i que l'objectiu marcat probablement es podria considerar assolit, no podem concloure aquest article sense afegir-hi un parell de reflexions sobre el futur d'aquest entorn i de tot allò que ofereix als seus destinataris.

Així, doncs, i pel que fa a la plataforma, creiem que caldria començar a valorar la conveniència d'actualitzar-la. Ara mateix, la versió 1.7 de Moodle ja ha estat superada per les versions 1.8 i 1.9, i cal tenir en compte que els desenvolupadors d'aquest paquet de programari ja estan treballant en la futura versió 2.0. Convindria, si més no, estudiar els avantatges d'aquestes noves versions: els nous mòduls que contenen, els errors de versions precedents que s'hi han esmenat, les millores que incorporen, etc. Caldrà també, òbviament, valorar els inconvenients d'una possible migració: la necessitat de noves configuracions a mida per al Parla.cat i de noves modificacions sobre el codi base és evident que tindrà uns costos temporals i econòmics associats que no es poden ignorar.

D'altra banda, convindria reflexionar sobre les eines de comunicació que ofereix l'entorn. La reflexió hauria d'anar més enllà de les qüestions purament tècniques, i centrar-se en els aspectes pedagògics d'aquestes eines amb l'objectiu d'avaluar l'ús didàctic que n'estem fent. No ens hauríem de conformar amb el funcionament correcte de les eines de comunicació, sinó que hauríem d'estar segurs que les estem explotant i, per tant, rendibilitzant al màxim, i això vol dir tenir la certesa que n'estem aprofitant tot el potencial didàctic que presenten. Fins ara, però, en molts casos, tant en la modalitat lliure com en la modalitat amb tutoria, només hem utilitzat les eines de comunicació de l'entorn quan ens ho han demanat els materials didàctics. I així, el xat escrit, el xat de veu o, fins i tot, el fòrum només ens han servit perquè l'alumnat dugués a terme les activitats obertes plantejades en les unitats dels cursos. Creiem que caldria fer un esforç que conduís a disposar d'un banc d'activitats complementàries que permetés treure més profit d'aquestes eines. Algunes, ja ho hem dit més amunt, tenen un potencial extraordinari: l'Adobe Connect n'és l'exemple paradigmàtic; també, tot i que en menor mesura, la revista digital. No es tracta només de rendibilitzar una inversió, sinó sobretot d'oferir un aprenentatge de més qualitat. Ampliar les propostes didàctiques que contenen els materials didàctics ens menarà, sens dubte, a oferir un aprenentatge més personalitzat, que pot tenir més en compte les necessitats específiques dels aprenents i atendre així millor la diversitat de perfils i d'objectius d'aprenentatge del nostre alumnat.

Acabarem aquest article amb un darrer apunt per a la reflexió: diuen que avui dia qui no és a Internet no és al món. Diríem encara més: no n'hi ha prou de ser-hi, en el sentit purament existencial del terme, sinó que cal ser-hi d'una manera activa. I això vol dir que no n'hi ha prou de tenir el nostre espai a la xarxa, sinó que l'hem de mantenir viu. Des del nostre punt de vista, les institucions i entitats responsables del Parla.cat i totes les persones implicades en aquest projecte hauríem de començar a pensar les mesures i actuacions que s'emprendran a mitjà termini a fi d'assegurar

que aquest entorn d'aprenentatge no esdevingui obsolet abans d'hora. I això implica tant ser conscients de les mancances o errors que pot contenir ara mateix l'entorn i que cal esmenar, com preveure la necessitat d'actualitzar plataforma i continguts didàctics i decidir la freqüència i l'abast d'aquestes actualitzacions.

A partir d'ara l'objectiu hauria de ser assegurar que els nostres destinataris perceben que formen part d'una comunitat d'usuaris que interactua en un entorn d'aprenentatge viu, que canvia i evoluciona amb el temps i que a mesura que creix ofereix unes millors condicions per a l'aprenentatge de la llengua i uns materials didàctics de més qualitat. Estem convençuts que aquesta és una de les claus de l'èxit.

Bibliografia

GRAELLS, J. *Internet útil per a tothom*. Palma: Edicions UIB (Universitat de les Illes Balears), 2003.

DUGGLEBY, J. *El tutor online*. La enseñanza a través de Internet. Barcelona: Ediciones Deusto, 2001.

RODRÍGUEZ, E. *Moodle: Una nueva sociedad, un nuevo (e)learning*. <http://www.maestrosdelweb.com/editorial/moodle/> [Consulta: febrer 2008]

